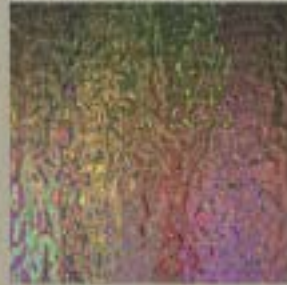
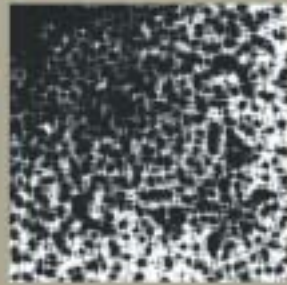
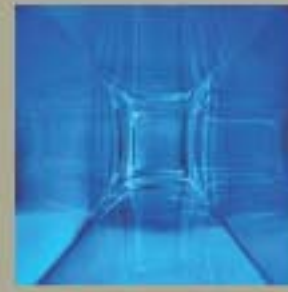
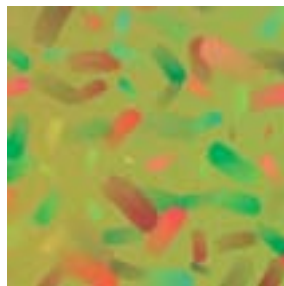

Rynek pracy a zmiany klimatu

**DOBRY KLIMAT
DLA POWIATÓW**

Rynek pracy a zmiany klimatu

„Zielone miejsca pracy” to takie, które odnoszą się do aktywności związanej z szeroko pojętym sektorem ochrony środowiska, a także takie, które zmniejszają presję na środowisko naturalne. Są to przede wszystkim prace związane z sektorem transportu zbiorowego, budownictwa i gospodarki odpadami, kontrolą zanieczyszczeń powietrza, rewitalizacją gleby, produkcją energii ze źródeł odnawialnych oraz zaopatrzeniem w wodę.

RYNEK PRACY A ZMIANY KLIMATU

Zmiany klimatu w coraz większy sposób oddziałują na politykę i gospodarkę, a co za tym idzie również na rynek pracy. Przyjęte przez polityków dokumenty narzucające państwu redukcję emisji CO₂ prowadzą jednocześnie do przekształcania gospodarek wysokoemisyjnych, opartych na nieodnawialnych źródłach energii, w gospodarki niskowęglowe (niskoemisyjne). Transformacja w kierunku gospodarki niskowęglowej to rozwój nowych technologii, rozwijanie sektora energetyki opartej na źródłach odnawialnych jak np.: wiatr, słońce, biomasa (łącznie do 2020 roku udział OZE w finalnej konsumpcji energii UE powinien wynieść min. 20%), zwiększanie efektywności energetycznej, poprzez np. budowanie inteligentnych sieci energetycznych, rozwój budownictwa energooszczędnego i pasywnego, termomodernizacja budynków już istniejących. Ale to również zmiana stylu życia obywateli na bardziej świadomy ekologicznie, ograniczenie konsumpcji, a także reorganizacja przedsiębiorstw i firm.

Konieczność budowania gospodarki niskowęglowej oraz wymagana prawem ochrona środowiska naturalnego, adaptacja do zmian klimatu wymuszać będą nieuchronnie zmiany na rynku pracy. Z pewnością pojawi się zapotrzebowanie na nowe

zawody, jednocześnie otwierając możliwości kreowania nowych miejsc pracy lub przekształcania już istniejących na inne, również te „zielone”. Jednak zielone miejsca pracy to nie tylko te w branżach bezpośrednio związanych ze środowiskiem, ale także te, które zmieniają swoje produkty w kierunku bardziej przyjaznym środowisku. Na przykład produkcja urządzeń energetyki odnawialnej czy energooszczędnych żarówek.

Przejęcie na gospodarkę niskoemisyjną, działania adaptacyjne do zmian klimatu wymagają zaangażowania środków i czasu. Konieczne jest również wprowadzanie odpowiednich regulacji i polityki na poziomie lokalnym i państwowym, wspierających przedsiębiorczość ukierunkowaną na tworzenie zielonych miejsc pracy.

Tworzenie zielonych miejsc pracy przynosi najlepsze efekty na szczeblu samorządowym. Działania tego typu na terenie powiatu, gminy, wsi czy miasta zwane są „zazielenianiem” lokalnych rynków pracy. W procesie tym aktywny udział biorą władze lokalne, inwestorzy, instytucje finansowe, przedsiębiorcy i działacze organizacji społecznych. Istotne jest także zaangażowanie, pomysłowość i otwartość mieszkańców. Również od inicjatywy władz i umiejętności stworzenia silnej

ZIELONA EDUKACJA

koalicji z lokalnym biznesem oraz organizacjami społecznymi będzie zależęć rozpoczęcie procesu przekształcania gospodarki w przyjazną środowisku. Doświadczenia innych krajów pokazują, że zielona gospodarka będzie absorbowała bardzo dużą liczbę pracowników o wysokich kwalifikacjach.

Montaż paneli fotowoltaicznych to kolejne miejsca pracy. W Polsce działa ponad 70 firm zajmujących się produkcją kolektorów słonecznych.

Fot. SXC

SEKTORY, W KTÓRYCH MOGĄ POWSTAĆ „ZIELONE MIEJSCA PRACY”

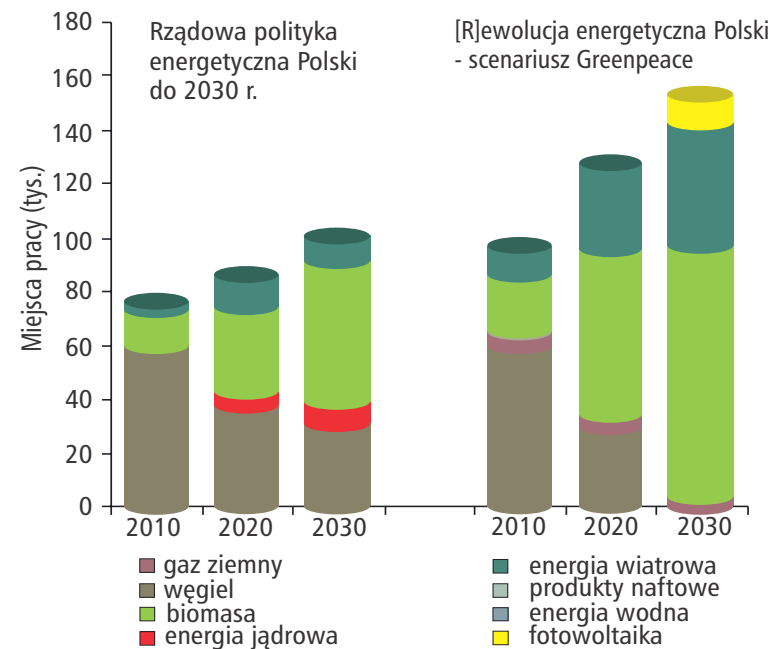
Bez inwestycji w edukację i szkolenie pracowników postęp będzie zdecydowanie wolniejszy. Potrzebni będą nie tylko inżynierowie o wysokich kwalifikacjach. Z raportu Komisji Europejskiej „Zatrudnienie w Europie 2009” wynika, że rynek nowych zielonych miejsc pracy oraz tych, które się zazielenią obejmuje szeroki wachlarz potrzebnych pracowników. „Zielone kołnierzyki” to również robotnicy oraz technicy.

Sektorem, który może wygenerować najwięcej zielonych miejsc pracy jest energetyka. Przy jednoczesnym rozproszeniu źródeł wytwarzania energii jest szansa, że miejsca te powstawać będą lokalnie. Jak dowodzą różne analizy, wykorzystanie potencjału energii odnawialnej w naszym kraju mogłoby stworzyć setki tysięcy nowych miejsc pracy. Zwiększenie udziału „zielonego ciepła” w sektorze ciepłownictwa może wpłynąć na wzrost zatrudnienia przy zwiększonej produkcji biomasy, transporcie i przetwórstwie tego produktu.

Rozwijając energetykę wiatrową, zatrudnienie zwiększymy z pewnością w produkcji, konstrukcji, obsłudze i utrzymaniu urządzeń do wytwarzania energii z wiatru (turbiny wiatrowe, komponenty wieżowe, fundamenty, skrzydła czy generatory). Obecnie, w Europie sektor ten zapewnia ponad 150 tys.

W Unii Europejskiej wartość zielonego biznesu obliczono na 227 milionów euro rocznie – to ok. 2,2% unijnego PKB. Ekoprzemysł w Unii jest obecnie jedną z najprężniej rozwijających się gałęzi gospodarki.

Porównanie liczby miejsc pracy związanych z produkcją energii elektrycznej z podziałem na technologie wg polityki rządowej i scenariusza Greenpeace.

Źródło: Pracując dla klimatu. Zielone miejsca pracy. Primus Greenpeace

ENERGETYKA

pełnoetatowych stanowisk pracy (średnio, piętnaście pełnoetatowych miejsc pracy przypada na 1 MW mocy zainstalowanej w ciągu roku). Według prognozy European Wind Energy Association zatrudnienie w sektorze energetyki wiatrowej w Unii Europejskiej w 2020 roku wzrośnie do ponad 350 tys. miejsc pracy. W Polsce w sektorze energetyki wiatrowej, według szacunków Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej, w końcu 2008 roku zatrudnionych było ponad 2000 osób.

Produkcja i montaż paneli fotowoltaicznych to kolejne miejsca pracy. Już teraz w Polsce działa ponad 70 firm zajmujących się produkcją kolektorów słonecznych. Większość z nich to mali i średni przedsiębiorcy. W 2010 roku zatrudnienie w sektorze energetyki słonecznej – termicznej znalazło około 2 tysiące osób. Większość stanowią zatrudnieni przy dystrybucji i instalacji kolektorów słonecznych. Przy samej produkcji kolektorów słonecznych pracowało ok. 30% osób.

Powstające lokalnie biogazownie to również szansa na tworzenie nowych miejsc pracy. Co prawda w samej biogazowni etatów jest zazwyczaj niewiele, jest ona jednak szansą dla okolicznych rolników i dostawców surowca.

Konieczność ograniczania CO₂ emitowanego w wyniku użyt-

kowania budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej zwiększy konieczność ich termomodernizacji. A to w przyszłości spowoduje wzrost zatrudnienia w sektorze robót budowlanych. W Niemczech w latach 2006 - 2010 niemiecki budżet federalny wyłożył na programy wspierające energooszczędne

Rozwijając energetykę wiatrową, zwiększy się zatrudnienie w produkcji, konstrukcji i obsłudze urządzeń do wytwarzania energii z wiatru.

Fot. Siemens AG

ILE MOŻE POWSTAĆ MIEJSC PRACY ?

budownictwo i termomodernizację istniejących zasobów budowlanych 7,5 mld euro. Te 7,5 mld euro wygenerowało kredyty i granty na kwotę 27 mld euro i skutkowało realizacją inwestycji o wartości 59 mld euro. Efektem jest powstanie i utrzymanie ok. 300 tys. miejsc pracy, głównie w małych i średnich przedsiębiorstwach budowlanych. Fundusz Termomodernizacji w Polsce to największy mechanizm finansowania energooszczędności w sektorze budownictwa. Przyznano w latach 1999 – 2010 już ok. 20 tys. premii termomodernizacyjnych na łączną kwotę ponad 1,1 mld PLN, generując inwestycje termomodernizacyjne na ponad 6,5 mld PLN.

Warto więc sięgnąć do doświadczeń sąsiednich powiatów, ale również skorzystać z programów umożliwiających odwołanie krajów zachodnich, które są bardziej zaawansowane w tworzeniu warunków do rozwoju rynku zielonych miejsc pracy.

Ilość nowych zielonych miejsc pracy zależy w dużej mierze od lokalnych uwarunkowań i zaangażowania całej społeczności, a także, jak głęboko zajdzie zmiana gospodarki i jak wiele inwestycji proklimatycznych będzie zrealizowanych. Im więcej, tym więcej przybędzie miejsc pracy o odcieniu zielonym.

Przechodzenie na niskoemisyjną gospodarkę otworzy szansę na pracę dla młodych ludzi, którzy zdobędą wiedzę na temat nowych urządzeń, ich obsługi i konserwacji. To również będą ci, którzy przestawią się na inne materiały budowlane, zwracając uwagę na ich wartość z punktu widzenia ochrony klimatu.

W 2007 r. na obszarach wiejskich działało 7345 gospodarstw agroturystycznych dysponujących 71330 miejscami noclegowymi.

Fot. SXC

ZATRUDNIENIE

Rynek będzie wymagał również zatrudnienia nowych specjalności w zakresie edukacji, instruktarzu, certyfikacji, doradztwa. Poprzez tworzenie centrów doradztwa energetyki odnawialnej można przyciągnąć do współpracy nowych fachowców, którzy mogą wywodzić się spośród lokalnej młodzieży wykształconej na wyższych uczelniach i poszukującej pracy w wielkich centrach miejskich, gdy tymczasem praca może być stworzona na nowoczesnej prowincji. Ważnym sektorem zielonych miejsc pracy może być rolnictwo, którego kierunki rozwoju będą współgrały z rozwojem kierunków w energetyce. Tutaj rodzi się potrzeba specjalistów znających się na sposobach upraw roślin energetycznych przy jednoczesnym zachowaniu wymogów ochrony przyrody.

Zielone miejsca pracy mogą zatem stać się pomysłem na zwalczanie bezrobocia i wykluczenia społecznego przy użyciu ekologii w lokalnej społeczności. Miejsca pracy tworzone lokalnie nie poddają się dominacji globalnych korporacji, budują lokalną przedsiębiorczość i mogą pozytywnie wpłynąć na lokalny rozwój. Regionalna i lokalna realizacja programów proklimatycznych może wymagać nowej wiedzy od planistów, architektów i nowych kadr administracyjnych. Chociaż takie

zawody nie mieszczą się w definicji zielonych miejsc pracy to jednak wykonywana praca, jeśli spełnia wymogi proklimatyczne, staje się bardzo ważnym elementem tworzenia zielonego rynku pracy.

W 2008 r. w Polsce wg Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska funkcjonowało blisko 15 tys. gospodarstw ekologicznych, zajmujących łącznie ok. 315 tys. ha powierzchni, co stanowiło 1,95% powierzchni użytków rolnych. W okresie 1998 – 2008 powierzchnia gospodarstw ekologicznych wzrosła prawie 60-krotnie.

Jak wynika z danych Instytutu Turystyki, w 2007 r. na obszarach wiejskich działało 7345 gospodarstw agroturystycznych dysponujących 71330 miejscami noclegowymi (dane przybliżone). W okresie 2000 – 2007 liczba kwater wzrosła o 28% a liczba miejsc noclegowych o 40%.

Literatura:

1. Prywatna baza noclegowa [agroturystyka] – według województw. Instytut Turystyki, <http://www.intur.com.pl/bazy/kwatery/kw1.php?zestaw=agroturystyka>
2. Raport o stanie środowiska w Polsce 2008. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Biblioteka Monitoring Środowiska. Warszawa 2010.
3. Sobolewski M. Efektywność energetyczna – deklaracje i rzeczywistość. Biuro Analiz Sejmowych. INFOS 10/102. 28 kwietnia 2011. Warszawa.
4. 'Zatrudnienie w Europie' za rok 2009. Komisja Wspólnot Europejskich. Bruksela.

Konieczność ochrony środowiska naturalnego,
np. oczyszczania ścieków wymusza zmiany na rynku pracy.

Fot. SXC

Wytworzenie słomy jest najbardziej znanym i naturalnym
elementem pozyskiwania paliwa odnawialnego.

Fot. SXC

INSTYTUT
NA RZECZ
EKOROZWOJU

COMMUNITY
ENERGY PLUS

Projekt „Dobry Klimat dla Powiatów” jest realizowany przy udziale środków instrumentu finansowego LIFE i Komisji Europejskiej oraz dofinansowaniu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Celem partnerskiego przedsięwzięcia LIFE+ „Dobry Klimat dla Powiatów” jest aktywne zaangażowanie polskich samorządów w działania prowadzące do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz służące lepszemu adaptacji do zmian klimatu. Głównymi adresatami projektu są władze powiatowe oraz społeczności lokalne na poziomie powiatów. Działania projektowe będą trwały do końca sierpnia 2015 roku. Liderem projektu jest Instytut na rzecz Ekorozwoju, partnerem krajowym Związek Powiatów Polskich, a partnerem zagranicznym brytyjska organizacja Community Energy Plus.